

Minden szerdán és szombaton egy egy nemzeti megünnepeltetés, kinevezések, hazai és külföldi politikai tudósítások gyorsan közölnének lapjainkban. Félévi ára postán borítékkal 4 pengő forint.

PEST

HAZAI S KÜLFÖLDI TUDÓSÍTÁSOKBÓL.

Alapítá Kulltsár István táblabíró, kiadja özevege.

Szerkeszti Dr. Nagy Pál, táblabíró.

(Harmadszötetűk év.)

Sz. Györgyhó 20kán

Masznos Mulatságokban levéltetnek mindennemű tudós értekezések, a népvételei, alapítványi, művészeti, mesterségi, literatúrái, és más mulatva oktatói körből. A nemhivatalos leveleknek bórmentes küldetése kéretik.

1842.

TARTALOM. Ő felsége születésnapja, színházi jutalomjáték, vámszövetség, bikityi és székesfejevári jótékonyaságok, kassai tudósítások, Túróc megyei közgyűlés rajza, nógrádi tisztújítás határnapja, nyitrai tűzvesz. közlemények az ország-és Alsófehér megyei közgyűlésről; bécsi adatok, spanyolhoai válalástalanság, a szentszék és portugál királynő közti egyezkedés föltételei, vegyes közlemények Angolhonból, részletek Izzet török fővezér- és a britai zendülésről, az egyesült álladalmak elnökének üzenetei, függelék.

Magyarország és Erdély.

Budapest, april 19. A hó részvét és fény, melyet dicsően uralkodó legkegyesb fejedelmünk **V. Ferdinand** születésnapja fejte ki, fővárosunkban olly alakban tüntek elő, millyet egyedül egy szeretett országló fő iránti meleg vonzalom vehet igénybe. Pesten a belvárosi plebánia-egyházban főtisztel. Németh György királyi táblai praelatus ur áldozott teljes ünnepelelyel a mindenek urának ő felsége hosszas boldog cleteért. A világi s katonai hatóságok jelenlétének, az ajtatoskodó tömeg sokaságának, az egyház körében felállított polgári és rendes katonaság diszelgésének, a partra szegzett taraczkok büszke morájának, mint a belérzet megannyi tolmácsainak és egyszerű smind azon forró buzgalomna, mellyel mindenki sok évet, üdvöt és jólétet esdett a mindenhatótól felséges uralkodójának, — érzékeny tanui valánk. — Ugyan e hálaörömek között felderült nemzeti ünnepen valamint az egyetemi-imaházban főtiszt. Szaniszló Ferencz apát és kanonok ur nagyszerű pompával, ugy a helybeli k. gymnasium jeles igazgatóját. Tamássy József ur a kegyes tanítókar, és zászlója alatt nemzeti öltönyben diszkedő nemes ifjuság koszorujában mutatá be buzgó áldozatját a menny s föld urához a hon kegyes fejedelme drága élte boldogságáért; hogy hív magyar népe az ő atyai kormányának gyámolító szárnyai alatt még számos évekig a bátorság csendes kebelében arathassa a nyugalom édes gyümölcsseit Buda nem kevesb disz és érdekléssel ünneplé honunk e nagy napját.

(Nemzeti színház) Szombaton, az az aprilis 23-án Mochonaky Amalia kisaszszony javára bérszűnettel először adatik: „Othello“ nagy opera 3 felvonásban Rossinótól. Klein ur, a boroszlói színháztól, mint vendég a czimszerepben először lesz szerencsés fellépni.

(Vámszövetség) Az augsb. Postzeitung ezeket írja: „Halljuk, mikép Ausztriának a német vámszövetséghez járulása iránti kérdés, különösen Metternich herczeg ő magossága szorgalmazása következtiben, egy kitűnő ügyismeretű ausztriai kormányférfiú részletes vizsgálata és véleményezése alá bizaték. Hirlik, miszerint e kérdés legközelebb a magyarhonnali sajtóságos viszonyoktól függőnek nyilatkozattatott és szabályozása a hozzájárulás első szüksége gyanánt tekintetik. — A magyar lapokban, jelesen a Századunkban, jelenleg gyakran vitatják az ausztriai határvám eltörlését. Hogy a magyarok ezt olly forrón ohajtják, honuk érdekében fekszik és innen kívánatos: hogy ha a kenyértörésre kerül a dolog, a szükséges áldozatokra készeknek mutatkozzanak.“

Bikity (Bács megyében) april 15én. A közjót minden időben hön pártolni, s annak hiányait nem csak vizsga szemmel kísérni, hanem segéd jobbal is a közbajokon enyhíteni vágyó s tudó egyházi egyedek sorába méltán s hálásan iktathatja helységünk csak kevés havak óta nálunk buzgólkodó lelkipásztorunkat n. t. Herold János urat, ki f. hó 5én nemzeti iskolánkban a félévi próbatét alkalmával, érdemes tanítónk Pongrácz József kettős ipara után a német s illyr mindkét nemű kisdedekeket honi nyelvünkön megkísértvén, tapasztalá: hogy böles honi rendeleteink pontos teljesítését csak az hátráltatá, hogy a a célhoz vezérlő eszközök hiányával valának. Ő tehát, ki hívei lelkijaván buzgólkodni legszentebb tisztjének tartja, s annak megfelelni teljes iparral mindenkor törekszik, mellőzvé az azon pusztá okoskodásokat, mellyekkel íveket töltnek némellyek a nevelés tárgyában a nélkül, hogy egy foknyit haladni látszanának: a szegény szülők által csak nem kipótólatlan hiányon könyitendő, csekély jövedelméhez képest, az érdemes előjárók jelenlétében, honi nyelven elemi iskolák számára kiadott könyvek megszerezhetesére, évenként, míg bikityi híveit kormányozza, 25 ft ajánlott; azonkúl papirost s más szükségesekeket, olly mennyiségben, a mennyit elfogyasztnak. Bölesen általlátta, hogy hasztalanok minden célhozzi törekvéseink, ha alkalmas eszközök hiányával vagyunk, mit valósulni látunk azokon, kik pusztá okoskodásaikkal hírlapjaink hasábjait töltik el, de eszközöket nem nyujtván, létre még mindedig keveset, vagy semmit sem hozának, mert honunk minden részeiről maiglan is hangzik a közpanasz: „nincs nevelés“. — Halát zeng e jó tettért minden szegény szülő ajka, mert a mit ő, mint testi szülő gyermekei javára nem tehet, azt lelkiatja pótolja. S így bizton kecséget azon édes remény, hogy jövedőre illyr és német ajku kisdedeink köziparral teendnek haladást honi nyelvünkben a magyar ajkuakkal.

A Hírök Kassáról april. 11. következőket ír: — A kassai iskolai kerületben a közelébb lefolyt iskolai félévben, a felső és alsó deák oskolákat látogató ifjuság száma, az illetők szivességeből tudomásunkra jött hiteles adatok tanúsítása szerint következő volt. A kassai kir. academiában másod évi joghallgató 45, első évi joghallgató 45; másod évi böleselkedők 127, első évi böleselkedők 133; összesen 350. — Egerben másod évi jogászok 49, első évbeli 58; másodévi philosophusok 112, első évbeli 125, összesen 344. — A rozsnói lyceumban másod évi böleseszek 28, első évbeli 41, összesen 69. Tehát felsőbb tudományos intézetekben összesen 763. A gymnasiumokban pedig következő volt a tanuló ifjuság száma: Kassán 315, Egerben 352, Bártfán 122, Szebenben 75, Eperjesen 242, Félegyházán 90, Gyöngyösön 320, Jászberényben 115, Lócsén 214, Miskolczon 215, Podolinban 180, Rozsnión 180, S. A.-Ujhegyen 246, Ungvárt 325; a gymnasiumokban összesen 2,992. Az iskolai mindenrendű s osztályu segédijakban stipendiumokban részesülők összes száma 98, ezek

közt van 42 rendes vagy is királyi stipendiat, 7 a Jettin féle alapítványból, ismét 7 a győri árva-intézeti alaphól, végre 42 vegyes alapítványokból segéd díjazott ugynevezett rendkívüli stipendiat. A nevezett 98 ifjunak egy évi segédijai tesznek összesen 15,473 v. ft 42 krt. Ezen iskolai kerületnek jelenlegi főkormányzója mlgos Richter Alajos ur ő nsga, kinek kitűnő bőkezűséggel párosult magaslelkűsége, a tudom. intézetek vezérlésében ritka tapintata, s a muzsák szűkölködő avatottjaihoz viseltető több mint atyai jótékonyasága, a kormánya alatt lévő tudományos intézetek evkönyvei lapjaiban örök virulatu nefelettsfűzér gyanánt hervadatlanul diszlendik. Isten terjessze az emberiség ezen boldogítója s a szelid tudományok buzgó ápolója napjait a távol jövedő leg-távolabb határaig. Városunk közép külvárosában nagyhétben a husvéti pászkák sütéssel foglalkozó sütőnek vigyázatlan-ságából tűz támadván 25 szalmás fedelű házat, mind szegény emberek tulajdonát elhamvasztott, a nagy szél minden segélyt lehetetlenített; tegnap ismét a felső külvárosban 20 ház lön a dühöngő tüzelem martalékává. A tanuló ifjuság mint mindenkor ugy ezuttal is dicséretes buzgalmat tanusita az oltásban. Egy idő óta az ugynevezett zár és lakathódító hősök osztálya igen jövedelmes keresetet üz városunkban. Legközelebb is, hogy több számos esetet mellőzzünk, egy fiatal de legjobb hittellel bíró kereskedőnek Mihalik Adalbert urnak quartélyát nagypénteken feltörvén, szekrényéből 537 pengő frt értéket eloroztak. A nyomozások egy terhes gyanu alatt lévő lakatosmester ellen szorgalmasan folytak. Legujabban egy kőműves legény a csapszékben kezdett versengés következtében folyvásti kergetésközben, az utcán meggyilkoltatott, kőműves társa pedig az oldalbordái közé mélyen hatott s az ott beletört tör által ejtett sebében hír szerint meg halálozott. — A tettes főbenjáró eljárás alatt vagyton.

Szekes-Fejérvár, apr. 6. A valódi érdemnek gyümölcsét hálás szivvel megismerni, s azt az egész haza előtt kitelhetőleg méltányolni, soha sem lehet késő; leginkább a mostani korszakban, mellyben mindenki éber szemekkel s szives hálával kíséri mindazon honfiakat, kik a nevelés sz. ügyét böles tanácsaikkal, de leginkább jótékony áldozatokkal mintegy vetélkedve honunkban előmozdítani buzgólkodnak; illy valódi érdemnek néminemű méltánylásául érdekesnek véltem következő kegyes alapítványról a t. cz. olvasó-közönséget röviden tudósítani. Folyó évi januariusban, a szekes-fejérvári püspöki megyében dicséretesen fáradozó és csekélyebb fizetéssel ellátott oskolamesterek közt legelőször mintegy kétszáz v. forintra menő évi segedelempenz osztott ki. Szerzője ezen kegyes alapítványnak néhai főtiszt. Mészáros József, peturi apát és szekes-fejérvári káptalannak volt olvasó kanonokja, ki valamint életében e püspöki megyének egyik leg-szebb műveltségű papjai, s legelső hitszónokjai közé tartozott, ugy halála után is (meghalt 1839. évb. dec. 14én élte 76 e.) jeles egyházi érdemeiért áldásban maradt.

Mert elhallgatván itt hogy végrendeletében házi cselédjeit bőkezűleg megjutalmazta, és 1350 pfg frtot szentegyházakra, ispitályra és szegényekre kiosztatni rendelt, az évenként mondandó sz. mise áldozatokra 2000 pftból álló alapítványt tett; e felett, mi a többi értékén felülmara-
dand, azt ama szép alapítványra szentel-
te, mellynek járandó kamatjából évenként a szegényebb megyebeli iskolamesterek husz pengő forintonként segedelmet kap-
janak, hogy pedig valamelyik iskolames-
ter ezen jótéteményben részesülhessen,
utasításul hagyta, hogy járandóságán ki-
vül példás magaviseletéről és az iskola-
gyermek szorgalmas tanításáról bizo-
nyosságot hozzon, nemcsak a helybeli plé-
bánostól, hanem az illető esperestől is.
Ezen dologra való ügyelet, az idevaló t.
n. káptalannak átadta. Ezen alapítvány
pedig 12,638 vftból áll. — II.

Turóczból, apr. 6. Martius 30-ra tí-
zenöt nappal előbb hirdetett s april 2-kán
végzett évnegyedes közgyűlésünkben „él-
jen“ kiáltások közt tetetett közhírré fel-
séges urunk k. rendelete, mellyben me-
gyénk örökös s valóságos főispánja Ré-
vay György báróra ruháztatik. — Ezután
közvetlenül olvastatt két udvari rende-
let, mellyek egyikében az 1647: 11dik
törvényczikk nyomán indított per hite-
les másolata, mellyel ő felségét a besz-
terczebányai püspök folyamodására ér-
tesítők, visszaküldetvén, parancsoltatik,
— hogy mivel ekkép a legfelsőbb
utasításnak elég nem tetetett, a kérdéses
per eredetiben tüstint felküldessek, és a
k. rendelet kiadásáig a dolog épségben
tartassék. Erre hivatkozól a második-
ban meghagyatik, hogy az eredeti pert
tüstint s halasztás nélkül felküldjük s a
k. rendelet érkezéig nem csak minden ité-
lethezástól, hanem a netalán hozottnak
végrehajtásától is tartózkodjunk. — Le-
hoczky tb. az eredeti per felküldése el-
len nyilatkozván, indítványt tön: hogy a
választmányi törvényszéknek még e gyű-
lésből határnap tüzessék, mellyen hivatá-
sának okvetlenül végére járjon; ő felségé-
hez pedig, mivel a pápai brevét körözte-
tő primási encyclica eddigi aggodalminkat
még inkább nevelte, újlag is rendkívüli
országgyűlést kéro felírás intéztessek. Az
e feletti tanácskozások majd melegebb,
majd ismét hűvösb forrásból folytanak,
de csendesen, — s az elemek az eredeti
pernek felterjesztéséhez látszottak hajol-
ni; hanem az indítvány részletei még ki-
fejtve nem valának, állott még több egyed
s nézeteit nyilvánítani kíváná. Ekkor az
elnök-alispán azon kérdést intézi a RRhez,
hogy az eredeti per felküldésében tán meg-
egyeznek! mire egyetemes hangzás kö-
vetkezvén elnökünk az eredeti per felter-
jesztését határozatnak kijelenti, s mellöz-
ve a többi kérdéseket, jöllehet még töb-
ben állának, kik a szólásra még jókor je-
lentkeztek, „ultra“-t mond. — A megyék
statutarius hatóságát illető helytartótaná-
csi körlevélre köszönő felírás szavazta-
tott azon öntudattal, hogy intézkedéseinket
nem illeti. — Az új bankjegyeket szo-
kott óvással fogadtuk. — A nm. h. tanács-
tól oda utasítottván, hogy bizonyos ham-
is huszasok család kezelői ellen tör-
vényszékünkön hozandó ítélet a perbeli
írományokkal együtt annak idejében oda
terjesztessék: mi csak jelentést tehetünk
a történetről. — Sándor Károly s Révay
Károly által tervezett posztógyárra nézve
a nm. h. tanács válaszában nem ellenzi,
hogy a vállalkozók az aláírási ívet annak
módja s utja szerint forgásba tegyék, ma-
gatói értetven, hogy annak valóságos fo-
ganatba vetele előtt mind az 1840: XVIII.
törvényczikk 55dik §-ban határozott fel-

tételeknek megfelelni, mind a részvénye-
sek biztosításáról gondoskodni tartoznak;
a részvényes társaság által tervezendő a-
lapszabályok pedig annak idejében meg-
vizsgálás és helybenhagyás végett az il-
lető írományokkal együtt oda felkülden-
dők lesznek. Mire a vállalkozók e tárgybe-
li írományaikat a váltófeltörvényszékhez
pártolólág fölterjesztetni kérvén, kijelen-
ték, hogy vállalkozó létükre csupán mint
egy részvényesek csak annyira kíván-
nak a részvényjárandóság kezelésébe be-
folyni, mennyire az alakulandó társaság
által meg fognak bízati, s e tekintetben
készek a társaság által hozandó biztosíté-
kot azzal nyújtani, hogy semmi betábla-
zással nem terhelt javaikat a legszigorúbb
törvényes föltétek mellett lekötelezik. —
Tisztválasztószek elrendezésére választ-
mány küldetett ki. — Statarialis hatóság
ismét egy évre kéretik. — Arva megye ál-
tal főispáni helyettesének beiktatási ün-
nepélyére meghivatván, küldöttség ren-
deltetett. — Vas fenyítőinteztetét megis-
mertető levele szíves érzéssel vétetett;
Trencsin felírása Cs. tábornok ellen, Fe-
jér s Tolna felszólításai az erdélyi unióra;
Temesé a katonai kihágásokról; Pesté a
vaspályák akadályainak elhárításáról, pár-
toltattak, ellenben Soproné a triesti vas-
vonalt illető és Zólyom intézkedése a ve-
gyes házasságok ügyében nem pártoltat-
tak; Szathmár palinodiája pedig tudomás-
ul szolgált. — P. II.

Nógrádból, april 13. Azon küldöttsé-
g, melly gróf Keglevich Gábor szere-
tett főispánunk excejának mint főtárnok-
nak üdvözlésére s e kinevezésből eredő
örömlüknek kijelentésére megbízottat,
közszeretet- s bizalomban állott mindkét
alispánunknak elhunytával, Fráter Pál
legidősb főszolgabiránk vezérlete s szónok-
lata mellett f. hó 7-kén tisztében eljárt;
másnap pedig a főispán ur ő excja ve-
zérlete mellett nádor ő fenségénél is meg-
tette hódoló udvarlását. — Törvényszékünk
első napján april 11dikén elnökünk kis-
gyűlést tartván, tisztválasztásunk határ-
napjáról, melly tisztelt főispánunk által
aprilis 27-kére tüzetett ki, értesültünk;
mi bizonyosan minden már hírlapok után
is kikürtölt gyanúsítgatások daczára a köz-
egyétértés emléke leend, mert számolhat-
unk közszeretetre, bekére s kölcsönös fi-
gyelemre, melly Nógrád kebelében len-
gedez, s eddig is létezett. — P. II.

(Nyitrai hírek.) Nyitra mart. 31. —
A ki tudja is csodálja, a ki nem is tudja
csodálni fogja, hogy Nyitrán a természet-
nek igen sok kényelmével ellátott vidé-
ken alig egy kis mulató hely található;
télen többnyire pipafüst és ásitózás, ki-
keletkor leginkább pinczeforma földüre-
gek pótolják. Van ugyan egy ugyneve-
zett „Sziget“ nyughelyünk, de ezt is
jobbán a természet, mint szorgalom adja.
Jó egy kis eső? tilos a séta, mert csiz-
madiaink igen rozsz talpat adnak. De van
még egy; és ez: Zobor. Ha olly tova nem
lenne, s annyi hegyet nem kellene mász-
ni, tán többször látogatnók. Tömye azon-
ban mindenféle csöcselék-, és czinczával
husvét másod napján. — Ez idén is cso-
portonként tolongott a nép, talán boldo-
gabb ki hamarabb feljuthatna; s im mig
ők hegyen völgyön kéjért élvért nyomul-
nak, harang kong a városban s füstfelleg
vonul utánuk. (Itt nem szokott a nép ki-
áltozni, csak szalad.) Egy pajtaégett, mit
monda szerint egy süheder gyujta fel bo-
szubul. Veszélyes vala a tűz; mert egy
derek malom, serház s egyéb kalibák kör-
nyezék. A gyujtó fogva van, a tűz szél, és
renyhesség daczára is oltva, de hogyan?
Százakként tolokodik a nép, (de csak néz-
ni) a sok „vodi“-nak nem volt vége,

bár három lépésre volt a folyó, melly ha
malmot hajthat, oltásra is adhatna vizet,
de ezt máshonnan kelle hordani; jönnek
a lajtok, de csak egy fordulóra; mivel
merítő szer hiányzék; csikorognak a föcs-
kendők, számra négy, egyik gyengébb,
mint a másik; rontják, bontják a hamva-
dozó fát, szalmát, de csáklya helyett do-
rongokkal. Körüláll a bámész tömeg s dol-
gozik tizenkettő. Uraim, hol a rend, hol
a kármentési vágy! itt ugyan nem nagy a
kár, de lehete, ha közelébb állnak az ép-
ületek; és hátha a városnak valamely
deszka földözöttü utcáját hol nehéz házat
háztól különözni, — eri e sors, — hol
messzebb leend a víz, — több a tá-
tongó, — merre fordulunk? hidjétek
nincs jobb a készségnél, — mit egy vá-
rostól mindenkor követelhetünk. — Ez
volt husvét-hetfőn; keddre, bár eddig
majd nem tavaszi napjaink valának, a lát-
kört hó borítá, mi utóbb egész napi per-
metére változott. — Husvétü ünnepekre
még is elhordták utcáinkból a szemét
kupacokat, — Azt mondja a „Világ“
nyitrai levelezője: alaptalan a hír, hogy
kölcsonkönyvtárunkban nincsenek magyar
könyvek, — hisz ki pislog, csak van sze-
me azt gondolom, én pedig azt mondam:
a magyar könyvek csak pislognak a né-
metek között, tehát vannak, csak hogy
a németek (számra) mint gyertya fényle-
nek, ezek pedig mint mécs pislognak; mi
abbul is kiviláglik, hogy a hirdetésben
említett 3000 (!) könyv közül, ő is alig
4—5 magyar munkát említhetett, és ha
ezeknek kisebb számát a kisebb magyar
közönségben találja, több a tót bizonyára
— ergo —. Színészeink is vannak je-
lennen, pedig magyarok, Hetényi J. igaz-
gatása alatt, s mint mondják nem kis sze-
rencsével kísértének meg bennünket; si-
kert az iparnak, sikert! — Méltányolni
kell a szép izlést is, ugy is sok korcs iz-
leteink vannak. — Y.

(Erdélyországgyűlési közlemények
folytatása.) A mi már a tisztelt királyi le-
iratnak másik ágát illeti, hol felséges u-
runk abban méltóztatik nyilatkozni: mi-
szerint a Rendek 1838ban martius 30-rol
a só tárgyával tett aláztatos feliratának a
sókereskedést érdeklő pontján kívül a töb-
bi pontjaira nézve néhai boldogult I Fe-
rencz felséges fejedelmünk még 92-ben
majus 26kán, 1894ben julius 31kén és
october 9kén s 10ben julius 6kán költ ki-
rályi válaszaiban megfelelővén, azokhoz
leirat szavai szerint azon indokból: ne
contra mentem legum publica commoda
privatis posthabeantur, ő felsége is ragasz-
kodik, a KK és RR megjegyvezve azt mi-
ként ezen fenebbi királyi leiratokra való
hivatkozás annál inkább nem történhet-
nék, minthogy azoknak keletkezése óta
a só dolga kiadott egyoldalú rendeletek-
nél fogva merőben más állásba tetetett,
meghatározták: miszerint hódolati mély
tisztelettel fejeztessék ki, hogy mindazon
okok, mellyek az ő felsége által felho-
zott királyi leiratok ellenében törvénye-
sen tehetők, az 1838beli aláztatos felira-
tukban bőven kifejtve terjesztettek volt
ő felsége atyai kegyes színe eleibe, s é-
pen azért fiui bizodalom szülte remény-
nyel várhatták s hitték, hogy ő felsége a-
zon dolgokat kegyes figyelmére méltat-
ván, ezen nevezetes sérelem orvoslást
nyerend; mivel pedig ez meg nem tör-
tént, kéressék meg újból aláztatos tiszte-
lettel ő felsége, hogy a fenemlített oko-
kat fontolóra vevén, s atyai kegyessége
szerint méltányolván a KK-nak és RR-nek
törvényes és igazságos esdeklésüket telje-
síteni méltóztatassék. — Több a só árának
törvényellenesen rendkívüli felemeléséből
származott sérelmek, mellyek a nemzeti

ipart akadályoztatják, a lakosokat demoralisatióra kényszerítik és borzasztó kicsapongásokra szolgáltatnak okokat, szóval a haza közjává és boldogságát hátráltatják, hivatkozva mindenkor az 1838ban felterjesztett és törvényes okokkal bőven támogatott alázatos felíratra, terjesztésének felséges urunk édes atyai színe elébe a KK és RRnek szívök mélyében gyökerezett azon állhatatos meggyőződésök kijelentése mellett, hogy felséges áldott fejedelmünknek s dicső uralkodó házának világszerte ismeretes, hív alattvalóitól pedig mindig tapasztalt vallásos szent érzése e részben is azon adózó köznép sorsa javítására — mellynek állapota, mint azt több rendbeli kegyelmes leiratok bizonyítják, atyai szíven fekszik — mindent megteendő, s uralkodói nagy lelke a fenébb érdekelt szomorú eseményeket jöendőre nézve eltávoztatni kegyeskedik, egyszersmind a só dolgának régi törvényes állásba leendő visszatétele által az országnak ez aránti sérelmeit kegyelmesen meg fogja orvosolni, mit a KK és RR esedeznek is ő felségétől. — Végre meghatározatott, miként a kir. főkormány-szek atyafiságosan szólíttassék fel, hogy miután néhai üdvözült Ferencz császár kegyelmes fejedelmünk az 1792-dik évben költ királyi leiratában ígéretet tett, miszerint a sótiszték által az Approbatalis törvény ellenére gyakoroltatni szokott kihágásokat büntetlen nem hagyja, legyen a királyi főkormány-szek ügyelettel, hogy az olyan kihágásokért a kamarai tiszték legszigorubb büntetésöket vegyék el, és hogy törültesse el azon törvényelleni normatívumokat, mellyek szerint a kamarai tiszték a sókihágásokban magok szoktak bíraskodni. — Csíkszék követei kérelemlevelében előadák, hogy küldöik még az 1837-diki országgyűlés eleibe terjesztették volt sérelmeiket, mellyek akkor az országgyűlés eloszlása miatt nem orvosolathattak; — most azért újból beadván 22 darab levelet, s azok közt némely magánosok sérelmeit illetőket, kérik orvosoltatásukat. A KK és RR átadták e benyújtottakat a rendszeres bíráló biztosságnak megvizsgálás és véleményezés végett.

Az április 5-dikei országos ülésben jegyzőkönyv hitelesítése után Vizakna követe előterjeszté, hogy küldöi kiváltságuk, s szabad sókereskedésöktől tetteleg el vannak rekesztve, azért ezen sérelmet is orvoslás-kérőleg a só tárgyában felíratban megemlíteni kéré. A KK és RR ezen sérelem tárgyalását a biztosság biztossághoz utasíták. Ezután elnök ő nmlga jelenté, hogy Segesvárszék eddigi követe Müller Károly pályájáról lelépven helyébe Fronius Mihály választatott, s megbízatási levelét bemutatta. — Továbbá Károly-Fejérvár volt követei családi és gazdasági ügyeik miatt követségökről lemondván, helyökbe Kunczelmann Ferencz és Kovács Lajos választattak s megbízó levelöket beadták. Végre a királyi főkormány már kihirdetett sz. kir. város Szamosujvárat az országgyűlésre képviselői általi megjelenésre meghíván, választott követei főbíró Novák Márton és főjegyző Jakab Adeodat megbízatási levelöket beadták. A RR éljennel fogadták. Szamosujvár új követei az Erzsébet városi követei példájára az egyesületi hitet letették. Miután előbb Jakab Adeodat ajánlá magát és küldöit a KK és RR rokonságába, ígervén hogy a magyar nemzetiséget soha sem gátolni, hanem előmozdítani s a nemes lelki hontalan vándorokat nemcsak vendégszeretőleg keblébe fogadta, hanem jogai legszentebbikét a törvényhozást velök megosztotta, érdekével öszeolvadni törek-

szendenek. Lelkes beszédét többszörös „éljen“ szakitá félbe. Utánna hasonló szellemben felelt követtársa, mit a RR szintén „éljen“ ezve fogadtak. Továbbá országgyűlési helyök hozatván kérdésbe, határozattá lett, hogy mivel az 1791beli 61-dik törv. cikkben nyilván ki van fejezve, hogy Szamosujvár és Erzsébet város követei mindjárt Károly-Fejérvár után üljenek, a két város közül pedig Szamosujvár mindig elől említetik, azért mindjárt Károly-Fejérvár után és Erzsébet város előtt legyen Szamosujvár követe helye. — A szamosujvári követei által letett hitforma latin nyelven levén szerkesztve, indítványba hozaték magyarra fordítása. A RR tanácskozási rendszerök nyomán e fontos indítványt előleges tanácskozásra utasíták. — Ezek végezetével megállítatott a határszéli egyenlenség tárgyában szerkesztett felírat s törvény-cikk-javaslat s átküldetett követség útján a kir. főkormányhoz. — Elnök ő nmlga felszólítására jelenték a KK és RR, hogy a napi rendre tűzött adó tárgyában előleges tanácskozásaikat még be nem végezték, hanem a főkormányzó ő nmlga beiktatása iránt érkezettel már kések, melly tanácskozás alá vétetvén, határozattá lett, a nélkül, hogy e tárgyban felírjanak, a jegyzőkönyvben kifejezni, hogy a kir. adománylevel vizsgálatába azon az uton, mellyet országos elnök ő nmlga mult ülésben tett, s általunk akkor közlött nyilatkozatában kijelentetett, nem ereszkednek, hanem ha benne valami törvényellenes leendő, azt érvénytelennek nyilatkoztatják, azon értelemben, mint azt a királyi táblai elnök ő nmlga adománylevelére vonatkozólag már kimondották. A hitformára nézve pedig ragaszkodnak a n. gr. Kornis János által letett s az 1837-diki irománykönyvben létező szerkezethez, a királyi biztos ő nmlga megjelenése iránt pedig az 1837ben szótöbbséggel hozott határozathoz, ezen értelemben a főkormányzó ő nmlga felesketése s beiktatása ellen akadály nem levén, azt a KK és RR is ohajtják. — Napi rendre az adó tárgyában érkezett kir. leirat tűzetett. E. H.

(Alsó-fejéri közgyűlés részletei.) Népes közgyűlésük mart. 31-én nyílt meg. — Olvastattak a k. kormány-szek azon rendelete, melly szerint, triduale forum tartásakor a pór-alperes mellé ügyvédet kíván neveztetni. E rendelet oly értelemben, hogy a szegény alperes szószólót kérvén a szék-től kívánata teljesíttessék, elfogadtatott. — Másodszor azon rendelet, melly szerint a külföldi egyetemekre szándékozó ifjaknak oda utasíttatása kívántatik, — hogy utilevelért folyamodásuk mellé csatoljanak bizonyítványokat vagyoni állásuk, jó erkölcsük- s jó gondolkozásukról, kijelölvén egyszersmind kün maradni szándékozásuk idejét is, B. Kemény Dénes indítványára jegyzőkönyvileg kifejeztetni határozaték, mikép „a RR mennyiben az Appr. Const. III. rész, 14. czím I. czk. vel nem ellenkezik, annyiban elfogadják.“ — Olvastattak a k. főkormány rendlete, mellyben az adóvető biztosok tételébeni régibb gyakorlatról tudósítást sürgeti; közöltetett a megyei biztossággal, melly előtt ezen tárgy áll — Elővetetett továbbá azon kormányi rendelet, mellyben több hazánkiai ellen indított közkereseteknek ő felsége által kegyelmesen lett ellengedése adatik a RR-nek tudtára. — Tárgyaltatott ezután a királyi főkormány-szek véleménykérése az iránt, ha valjon a megye erején nem lehetne e Károly-Fejérváron egy új cambiatúrát állítani? Pogány György aljegyző előadván a ns megyére jelenleg is túllontuli teherrel nehézlő cambiatúrai terheket, ál-

lapotuk megvizsgálása biztosságra bizatik, melly a jövő gyűlésre tudósítását tegye meg, a kir. főkormány-nak pedig visszairatni határozatott, miként „a mondott cambiatúrát megyei erővel fölláítani nem lehet.“ Az első ülés vége felé a jelenlévő követei közül az egyik tudósította a RR-t az országgyűlés eddigi folyamáról. különösb- ben kiereszkedve a négy hétre rendszeres biztosságra adatott tisztválasztásra, s örömet jelenté ki, miként néha anyautasításánál fogva fölhatalmazva érzi magát ezen kérdésbe ereszkedni, közgyűlés levén, megláthatja: ha helyesen fogta-e fel a RR nézetét, s kérte a Rendeket, hogy utasítanak újabban e tárgyban. A RR hangos éljenekkel fogadták az országgyűlésen maguknak méltan olly tekintetet kivívott követeiket s jegyzőkönyvileg kifejezni határozák lelkes eljárásukkal megelégedésöket, a tisztválasztási kérdést pedig átadák a követei utasítás készítésre kirendelt bizottmány-nak, hogy az más napra vélekedést adjon felőle. — Másnap jegyzőkönyv olvasás után legelőbb is a bizottmány adá be az utasítási tervet, melly szerint arra utasíttattak a követei, miként: 1) Csak azon részleteket tegyék törvényhozás tárgyává, mellyek a kormányés megyék közötti meg nem egyezhetős okait teszik, vagy a mellyek által a megye jogait tágíthatni reménylik és 2) Hogy a tisztválasztási törvény-cikket a rendszerezéssel kapcsolatban kívánják felvenni, s végre 3) Hogy az 1810beli 4 t cikkben a RR igen sok kívánatost látnak, mellynel fogva azt tekintsék a követei a rendszerezés alapjának, részleteire nézve pedig a követei gyűlés többsége vélekedéséhez tartásák magokat. Ezen utasítási tervet a megyei RR a nélkül, hogy valaki ellenkező vélekedésben lett volna, egyes akarattal elfogadák, s követeiknek pótlékutatisásba adatni határozák. — Indítványba hozatván, hogy városi polgároknak az 1791beli 19. törvény-cikk ki-szélesítésével azon jog adassék meg, hogy minden hivatalokra alkalmaztathassanak; dícséretet legyen mondva e lelkes megyenek: ezen korszerű indítvány általános pártolást nyert s tartalma a követei utasításba tételni hztározatott — Felolvasattak ns Nográd, Beregh, Győr, Sopron, Fejér, Tolna, Szepesmegyék lelkes körlevelei, mellyekben ns Alsó-Fejér rendeit a két magyar haza egyesülése előmozdítására fölszólítják. Ezen felszólításokat a RR legnagyobb lelkesedéssel fogadták. E. H.

Ausztria.

Eszterházy Miklós herceg nejével Londonból ápril 6-án megindult és Bécsben mindennap váratik. Atyja, ki a statusszolgálatból már határozottan kilépett, Londonba készül Victoria királynő és a kir. családtól búcsút veendő. — A bécsi t. kapuczinusatyák zárdája nagyobbitására, miután már a habsburgi család-sirbolt megtágitatték, a kormány 20,000 pfgó ftot ajánlott.

Spanyolország.

Legközelebb a kir. káplánok egyike az udvari káplánában szent beszédet tartott a királynő jelenlétében, — és inté ezt a katolika hit fölötti örökösre, ha egykor eldödei királyi pálcáját kezébe veendi. Arguelles ur, kinek ez tudomására esett, azonnal parancsot adott ki minden udvari káplánokhoz, mellynek értelménél fogva szavalaikban egyedül evang. tant adjanak elő. — A Correspondencia napról napra jobban terjed; a kormány-nak a vallás elleni léptei már gyümölcsöznek, de keserű gyümölcsöket, mellyek

azoknak, kiknek keblökben még rejlik azon félelem, mikép a vallástalanság szerencsétlen katastrofára vezetendi a társaságot, sokat gondolni adnak anyagot. E napokban iszonyu botrány követték el az itteni székesegyházban, mellynek csak hallatára is minden keresztény kebel megrendül. Az isteni boszú valamint Franciaország- úgy Spanyolhonban sem marad el. — Illyek a felsőség vallástalanságának következményei. — Már három hó óta ülnek együtt a kortesek s mind eddig semmi nem tétették, mi a népet közvetlen érdekli, pénzügyünk most is előbbi gyászos helyzetében van; sőt mondhatni rosszabbul áll, mert a hitel mindinkább csökken, minthogy a rendetlenség gátlására semmi se történik. De még siralmasab állapotban van az igazságkormányzás. A gyilkolások büntetlen maradnak és egy ember életét elvenni, jelenleg ártatlan tettek, időtöltés gyanánt tekintetik; mi csodálatosan haladunk! — Tiszt. Casares atya, ki Párisban azon gyanúsítás következtében, mintha Espartero-nak megbízott kémje lett volna, elfogatott, jelenleg Londonban van és legközelebb nyilatkozatot adott egyik lapba, melly a dolgoknak egészen más szint ad, s az ellene szórt vádakát tökéletesen megdönti. — Nagy héten a husvéti ünnepek miatt szünnapokat tartván a kortesek, Espartero számos követőkkel, valamint a követek és tanácsosok legnagyobb része is Toledoba ment, ott ajtatoskodandók. — Milly buzgó vallásbarátnak akar latszatni a kormány, itt is tanúsítja. — Cuba szigetén a spanyol hatóság a rabszolga kereskedést teljességgel megszüntetni akarja. Egy néger-rakományt már lefoglaltatott és ezt teendi a többivel is. Így valahára ott is véget ér ezen az emberiséget annyira alacsonyító kereskedésmód. — Isabella férje iránti egyezkedések folynak; ez ügyben Pageot ur, francia ügyvivő Madridban, Bécsbe küldték. Francia és Spanyolország közt a barátság helyreállottnak tekinthető.

Portugallia.

Egy madridi lap, „El Katolico“ közli a föltételeket, mellyek alatt ő szentsége a pápa dona Maria királynővel annyira kiengesztelődött, hogy az újszülött koronaherceg kereszteltetése alkalmával a kereszttyaságot elvállalá. E föltételek következő pontokba foglalvák: 1) A száműzetett vagy kivándorlott püspökök visszahelyeztetése; 2) Visszaállítás a négy szerzetes rendnek, ezek a sz. Benedek, sz. Jeromos, Domokos és Ferencz rendei; 3) Visszadatása azon javaknak, mellyek a szerzetesek zárdáihoz tartoztak; 4) Visszaállítás a tizednek azon módon, melly a pápa és dona Maria királynő által meghatározottatik. — A cortesnek a carta értelmébeni összehívása jun. 10-rol julius 12-re halasztaték, minthogy a választási adó kivetésére megkívántató új választói összeírás hosszabb időt kíván. Terceira hg még mindig a főkormányon áll és e körülmény az ország békéjét biztosítja.

Nagybritannia.

A francia kabinet a részére még nyitva maradt négerszerződés hitelesítését illetőleg már megtevé nyilatkozatát. Ez oda megy ki: Franczthon semmi esetre se fog az említett szerződés hitelesítéséhez járulni, ha az általa kívánt módosítások abban töle megtagadtanak. A két főmódosítás egyike a kutatásjognak kisebb körre, a másik a felállítandó ugynevezett kereszsek bizonyos számai szorítását czélozza. A többi változtatások kisebbszerűek, mellyeket csak úgy tekinthetni, mint a francziák nyilvános véleményének némű hódolatot. — Dublinból következőket

irnak: a községtanács legközelebbi ülésében nyilatkozatá O' Connell, mikép felszólításokat kapott, mellyeknél fogva nagy-pénteket, eldődeit (főegyháziak) követve, ünnepeltesse; ő azonban elhatározá magát ezt nem tenni, — minthogy a katolikusoknál, kikhez ő tartozik, illy dolgok kizárólag a papságra bizatnak, ennél fogva a többi vallások papjai iránt is ugyan-e tekintettel leend. — Renouf ur az Oscott-Collegiumban theol. tanító, mart. 21-kén a kath. egyház kebelébe tért. — A multkor katolikussá lett oxfordi egyetembeli tanító Sibthorp ur az alsó papi rendet már felvéve. Felszenteltetése után azonnal megkezdé lelkészeti hivatalkodását Nottinghamban, hol egy kath. imaház építéséhez 2000 font sterlinggel járult.

Törökország.

Konstantinapolyból írjak: Az új syriai seriasker, Mustapha basa helyébe hadminiszterre Halil basát jelölik. — Izzet Mehemed basa letétetése a serailban már elhatározottnak tekintetik. A gazdálkodási rendszerével elégtelen török nagyok egy részről, másrészt a kül követeknek ellene való roszhangulata az ügyek tárgyalásábani makaessága miatt, bírák a szultant e lépésre. Helyébe eleinte Chosrew basa indítványoztaték, de minthogy ez orosz pártos, a számkivetésben veszteglő Akif basa, őt év előtt külminiszter, különben Chosrew basa védencze, Reschid basa személyes ellene, mérsékdí-elyü, választaték nagyvezérré, kihez Risa és Soliman basák Ismidbe számkivetéshelyére már elküldettek, erről őt értesítendők. E küldetés sok színü köpenybe burkoltatik, de sejtethetőleg csak a való homályosítása tekintetéből. (Ujabb adatok Syriából a druzok és maronitak ismétli összeütközését, később egyesültét és kettős erővel a török őrseregrei rohanását hírlík, Omer basa titkon elillantani kénytetett volna; ezek azonban mondák, mellyek, mint majd minden keleti tudósítások, csak többszörös ismétlés után öltenek valószínt.)

Braila, mart. 2. A februar 22-kén itt kitört zendülés mind városunkra mind a szomszéd tartományokra nézve rettenetesebbé leendett mint az első pillanatban gondoltathatott, ha a zendülőknek sikerüldent szándékukat kivinni: A kereskedőkre 2400 arany és mintegy 100,000 jermelique (egy-egy 1 forint 50 krajczár pengőben) fogott vettetni, a kaszárnya megrohantatandó és felgyujtatandó, és hogy a rendetlenség még nagyobb legyen, a harangok félrevertendettek a lázadók vagyis inkább rablók által. — Sok itt az olly közrendű ember, görögök, bolgárok, szerbek, kik korábbi éveken igen nyertek az itteni kereskedés mellett s azért jó élethez szoktak; ezek a tavali csekély üzlet által igen károsodtak, azonban mégsem akarnak megszokott életmódjukból alábbhagyni; egészen valószínű, hogy ezen az erkölesi képzettségben igen hátraálló emberek mindnyájan könnyü módon pénzhez jutni szándékolván, a lázadókhoz csatlakoztak volna, úgy hogy csoportjuk itt 1000 embernél többre növekedhetett volna. Így képesek leendettek Galaczra is sarzot vetni, az ottani sok csavargókkal szövetekezni s ekkép bizonyosan két ezernél többre növekedvén a Dunán átkelni. A bolgároknak különben is a törökök ellen felingerült szellemnél fogva könnyü leendett a lázadás szikráit újra rettenetes lángokba boritatni ama vidékeken. De mindezen rosznak eleje vétetett azon erőteljes rendszabályok által, mellyeket Jakobson ezredes tön, ki ha igen korán feltűnő intézkedéseket nem tennett a már néhány nappal előbb né-

mellyek által regegett lázadás elhárítására, úgy a lázadók kémeik által arról bizonyára értesítettettek, alattomban elszéledtek s a dolog valódi állása fel nem födözött volna.

Északamerikai egy. statusok.

Uj-Yorkból mart. 15. jelentik: Tyler elnök legközelebb két üzenetet bocsátott a congressushoz. Az egyik bizonyos Hogan canadai alattvaló esetére vonatkozik, ki az amerikai birodalomban elfogatott; a praesidens egy olly törvényalkotását javalja, melly az egyes hatóságoknak a szomszéd tartományok békéjét veszélyeztető illy tettei iránt vagy egészen eltörölőleg vagy legalább korlátozólag intézkedjen. E javallatnak jó sikerét várhatni. A másik üzenet igénybe veszi a congressus figyelmét és segélyét a kincstárnak, mint látszik, legfensőbb fokra hágott szüksége ellen. A tanácsülések vége közelget.

Függelék.

A Cuba szigeteni gyarmat legujabb összeírás szerint 1,100,000 főre megy; ezek közül 440,000 fejr. A kávé kivitel, melly 1840. évben 54,999,000 fontra rugott, 1841-ben csak 31,540,700 fontra tétetik. — A nagyhirű termész. thuvár, dr. Milne Edvard, a párisi természettörténeti múzeumban tanító a kath. hitre tért. — A spanyol kormány egy csatorna által, melly Mazanaresből a Tajoba vonatkék, Lisabonával a vizen közvetlen közlekedést tervez. — Victoria királynő ismét viselő. Orvosai a Brighton-kastélyt ajánlák neki lakhelyül, hova csakugyan maj elején ki fog költözni. — Párisban bizonyos conservatív-elyü, a jelen kormány nagy párt-hive, legközelebb egy könyvet adott ki e czim alatt: „Politikai tükör egy népembertől.“ Ez irat 5dik fejezete a félelemről szól. Különös, hogy a Juste-Milien és a kormányokosságnak egy nyilv. pártosa, — röviden egy tulconservatív igy kesereg a félelemről. A legitimisták, anarchisták és republicanusok félnek a király bölcsességétől. A király fél a követkamra és ministerektől. A király fél minden barátját elfogadni. A ministerek félnek a követkamrától. A többség fél a kisebbségtől. A ministeriumnak gyakran félelemből van többsége. A követkamra fél a választóktól. A követkamra félelemből nem bátorodik cselekedni. A mi a követválasztást illeti, ennel a kormány félelemből nem védi jelölteit. A pairkamra fél a követkamrától. Az 1830ki carta fél Európától. Europa fél az 1830ki cartától. Franczthon fél Franczthontól. Mindig félelem. Félelem mindenütt!

Csődület.

1) A nagyméltóságú magyar királyi Helytartótanács kegyes rendelése következtében ezennel közhírré tétetik: hogy a pesti királyi tudományos Egyetemenél néhai Vass László apát, kanonok, és nyilvános királyi tanító ur halála által megürült *egyházi történet tanítószeke* betöltése végett, ugyan azon Egyetem theologiai kara előtt tartandó csődület határnapja folyó esztendei jul. 13kára van kitűzve. Költ Pesten april 14-én 1842.

Szoblahói Palma Elek m. k.

a pesti kir. tud. Egyetem jegyzője. (3)

Gabonaár:

Pesten, april 10-én pesti mérője váltógarasokban: tisztabuza 240 — 245; kétszeres 160; rozs 150 — 136; árpa 110 — 104; zab 84 — 75; kukoricza 140 — 130; köles — ; köleskása. —

Dunavizállás:

April 19 kén: 7' 6" 0"

April 30-kán: 7' 3" 3"